

TEMES DE LITERATURA

HOMER

5. Exercici de cultura [2 punts] Llegeix el text següent, en què es fa esment del poeta Homer, i escriu una redacció (150-200 paraules) comentant el text, en la qual hi figurin necessàriament les qüestions exposades més avall.

Tot just havien passat dos o tres dies quan em vaig acostar fins i tot al poeta Homer, ja que ambdós estàvem sense fer res. Li ho anava preguntant tot i també d'on era, car, li vaig dir, entre nosaltres encara avui això és tema de debat. Em va dir que ni ell mateix ignorava que uns creuen que és de Quios, uns altres d'Esmirna i molts de Colofó. Tanmateix, ell deia que era de Babilònia... Quan em va haver contestat tot això, aleshores li vaig preguntar per què havia posat al principi del seu poema la còlera i ell em va dir que li havia sortit així, sense proposar-s'ho. També desitjava saber si havia escrit l'Odissea abans que la Iliada, com diuen molts, però ell ho negà. D'altra banda, vaig saber de seguida que no era cec, com molts diuen d'ell, ja que hi veia, de manera que no em va caler preguntar-li-ho. [Llucià, Història verdadera 2.20.]

- Què sabem exactament de la vida d'Homer?
- A què es refereix quan diu: "havia posat al principi del seu poema la còlera"?
- Expliqueu la relació argumental entre la *Iliada* i l'*Odissea*.

Sobre Homer no sabem res amb exactitud, ni tan sols si va existir. Les notícies que en tenim són més llegendàries que històriques, malgrat que ja des de l'antiguitat se'l considerava el primer i més important poeta grec. Sobre el seu lloc de naixement, tal com diu Llucià, són moltes les ciutats gregues que volien tenir el privilegi de ser-ho, to i que potser Quios es la que més sona. Pel que fa a l'època, tot i la diversitat d'opinions dels historiadors, sembla que la data que gaudeix de més consens és el s.VIII aC. La tradició diu que era cec, fet que potser s'ha de posar en relació amb el seu nom.

La *Iliada*, el primer dels dos grans poemes èpics que esmenta Llucià atribuïts a ell, comença amb una invocació a la Musa per tal que el poeta pugui cantar "la còlera d'Aquil·les", el tema d'aquesta epopeia que relata els dies de la guerra de Troia que l'heroi grec va retirar-se del combat ofès per Agamèmnon i el seu retorn per a venjar la mort del seu amic Pàtrocle. El final de la guerra, però, no és relatat en aquest poema, sinó que en tenim coneixement per l'esment que se'n fa a l'*Odissea*, l'altra gran epopeia homèrica que explica el llarg i difícil retorn d'Ulisses a la seva pàtria després de la guerra.

ILIADA

SEPT.-2008

5. Exercici de cultura [2 punts] Llegeix el text següent i responeu amb un redactat que inclogui les qüestions plantejades (150-200 paraules) :

Aquil·les es va sorprendre de veure Príam, semblant a un déu. Els altres també quedaren astorats, i es miraven els uns als altres. Aleshores, suplicant, Príam va dir: .Recorda't del teu pare, Aquil·les semblant a un déu! Té la mateixa edat que jo, a tocar de la funesta vellesa. Tal vegada a ell també els veïns l'oprimeixen, i no té ningú que el salvi de l'infortuni i la ruïna. Ell, però, almenys, sabent que tu vius s.alegra en el seu cor i espera, cada dia, veure tornar el fill de Troia. En canvi jo, dissortadíssim, he engendrat fills excel·lents a l'espaïosa Troia, dels quals, t'ho dic, no me'n queda cap! En tenia cinquanta quan van venir els fills dels aqueus, dinou del mateix ventre, i altres que m'havien nascut de les dones del palau. A la majoria el

terrible Ares els va fer doblegar els genolls; i aquell que, per a mi, era únic, i salvava del perill la ciutat i nosaltres mateixos, fa poc tu l'has mort, quan defensava la pàtria. Per ell vinc ara als vaixells dels aqueus, per deslliurar-lo del teu poder; i porto un rescat immens.. [Homer, *Iliada*, 24. 483 ss.]

- Qui és Príam ? És cert el que diu a propòsit dels fills que li queden?
- Què li suplica a Aquil·les?
- Com han arribat a aquesta situació?
- Quina serà la resposta d'Aquil·les?
- Com acaba la *Iliada*?

Príam és el rei de Troia, pare d'Hèctor i Paris, entre d'altres. En el moment que fa aquesta visita a la tenda d'Aquil·les encara li queda viu Paris, que no morirà fins al final de la guerra de Troia, després d'haver matat Aquil·les; això per no parlar de Cassandra, una de les filles, que sabem per l'Orestea d'Èsquil que va sobreviure a la guerra i va anar a Micenes com a esclava d'Agamèmnon. Per tant sembla una incongruència la seva afirmació que ja no li queden fills.

En qualsevol cas, el que sí és mort en aquest moment de la *Iliada* és Hèctor, les despulles del qual va a demanar-li a Aquil·les. En efecte, aquest l'ha matat en combat singular per venjar la mort de Pàtrocle, i ha lligat el seu cos al carro, amb el qual ha fet tres voltes a les muralles de Troia, impedint que els seus puguin retre-li els honors deguts a un mort.

Aquil·les, commogut pel valor de Príam en gosar anar sol de nit a la seva tenda, i per les paraules que aquest li adreça sobre el seu propi pare Peleu, li atorga al rei troià el favor que li demana i li torna el cos mutilat d'Hèctor per tal que pugui honorar-lo com cal. A més li concedeix una treva perquè a Troia es puguin celebrar els funerals. La *Iliada* s'acaba amb el relat d'aquests funerals.

SOBRE HELENA

JUNY-2008

5. Exercici de cultura [2 punts] Llegeix el text següent, en què es fa esment del naixement i les qualitats d'Helena, i responeu amb un redactat a les qüestions plantejades (150-200 paraules):

Helena era molt bonica, sens dubte. Deien que havia sortit d'un ou, ja que era filla de Zeus, que havia adoptat la forma d'un cigne per violar la seva mare. Helena estava molt pagada de sí mateixa.

No sé quants de nosaltres s'empassaven aquest conte de la violació del cigne. En aquella època circulaven moltes històries d'aquest tipus; es veu que els déus no podien treure'ls les mans, les potes o els becs de sobre a les femelles mortals, i sempre estaven violant-ne alguna.

Margaret Atwood, *Penèlope i les dotze criades*

- Esmenteu alguna de les principals divinitats gregues, els seus atributs i àmbits de protecció; els llocs i edificis de culte.
- Preciseu més la informació que dona el text sobre el naixement d'Helena i sobre la seva família.

• Expliqueu alguna altra d'aquestes històries a què fa referència la narradora sobre l'hàbit dels déus de seduir mortals. Per què diu que no podien treure'ls de sobre les mans, les potes o els becs?

Al capdamunt del panteó grec hi trobem Zeus, el pare i rei dels déus, protector dels juraments i la justícia. També és el déu dels fenòmens meteorològics i la seva arma és el llamp. Hera és la seva germana i esposa. Vetlla pels matrimonis i se la caracteritza amb una diadema. Demèter protegeix l'agricultura, per la qual cosa se la simbolitza amb una espiga de blat. Posidó és el déu del mar i els terratrèmols i la seva arma és un trident i Hades el déu dels morts.

Són igualment importants les divinitats nascudes de Zeus amb les múltiples deesses

amb qui es va unir: Apol·lo i Àrtemis, Hermes, Hefest i Ares; Atena i Dionís li van néixer del cap i la cuixa respectivament. Reben culte en temples i santuaris.

Pel que fa a Helena, és filla de Zeus i Leda, que fou seduïda pel déu transformat en cigne. Com que la mateixa nit es va unir amb el seu marit Tíndar, va tenir quatre fills: Pòl·lux i Helena, de Zeus, que van sortir d'un ou i eren divins, i Càstor i Clitemnestra de Tíndar, que eren mortals.

Zeus va tenir moltes aventures amb dones mortals, transformat amb tota mena d'animals: ja hem vist la seva transformació en cigne, que explica els becs, i a Europa la va seduir transformat en toro, que explica les potes..

ODISEA

PAAU JUNY 2002

5. Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades: [2 punts]

CICLOP: Pare, quins sofriments m'ha fet patir el maleït estranger! Em va emborratxar i després em va deixar cec mentre dormia.

POSIDÓ: Qui va gosar fer-t'ho, això?

CICLOP: Primer s'anomenava Ningú; però quan havia fugit i era lluny del meu abast, va dir que li deien Ulisses.

POSIDÓ: Ja sé de qui em parles, del d'Ítaca; estava fent el camí de retorn per mar des d'Ílion. I com és que et va fer això si en realitat no és gaire valent?

LLUCIÀ, Diàlegs marins 2

• Aquest text fa referència a allò que narra una obra de la literatura grega. Sabeu quina és i a quin autor s'atribueix?

• Expliqueu l'episodi del qual tracta aquí Lluccià.

• Per què us sembla que Posidó diu d'Ulisses que no és gaire valent?

• Aquest text fa referència a una obra de la literatura grega. Saps quina és i a quin autor és atribuïda?

El text de Lluccià es refereix a l'Odissea. Aquesta obra és un poema èpic que explica el retorn de l'heroi Ulisses des de Troia fins al seu palau, a Ítaca, i com la *Ilíada*, fou atribuïda a Homer.

• Explica l'episodi del qual tracta aquí Lluccià.

En el camí de retorn cap a Ítaca, Ulisses, arriba en una illa on habita un ferèstec Ciclop, un gegant d'un sol ull, fill de Posidó. El Ciclop fa presoners Ulisses i els seus compnays i l'astut heroi s'empesca una estratègia per poder escapar. De primer emborratxa el Ciclop

donant-li de beure una beguda que el Ciclop desconeixia: vi, que aquí representa la civilització, el conreu, enfront de la vida primitiva del salvatge gegant, que es dedica al pastoreig i només viu dels aliments que, espontània, li proporciona la natura.

Ulisses, quan el Ciclop queda endormiscat pels efectes del vi, l'orba del seu únic ull i aleshores fa que els seus companys es lliguin al ventre de les ovelles que cada dia surten de la cova del gegant per pasturar.

D'aquesta manera aconseguiran també ells sortir d'allí.

- Per què et sembla que aquí Posidó diu d'Ulisses que no és gaire valent?

Posidó es refereix, sens dubte, al caràcter arterós de l'heroi, el qual precisament pot suplir la valentia, considerada en termes heroics, per l'astúcia i per l'enginy que mostra i demostra en les més variades situacions per tal de sortir airós i victoriós dels seus neguits i dificultats. Per això Ulisses és l'heroi de la "metis", de les mil cares, variable, segons les circumstàncies.

PAAU SEPT.-2002

5. Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades: [2 punts]

Després de tornar-se a conèixer i de dormir, marit i muller, quan el palau era fosc i en silenci, varen conversar. L'un i l'altra trobaven difícil de resumir en unes quantes hores el que havien passat, i sobretot el que havien pensat, durant aquells últims vint anys, i més potser el viatger, que tant havia navegat, naufragat i vist. Tal vegada, perquè a la dona, sense moure's de casa, li havia vagat de teixir i desteixir i cavil·lar. Prudents i sagaços, sabien el punt dolç del que convenia que es contessin, del que importava de callar i del que els abellia d'oblidar. Acabada la prova del llit, ella se li havia ofert.

[...] Quant a ell, el fum no li havia entelat la mirada, però compliria, coratjós, el seu deure. [...] No podia tanmateix esborrar totalment comparances, en primer terme el d'una joveneta, que es guardaria prou d'esmentar a la fidel companya [...]. [Salvador ESPRIU, Les roques i el mar, el blau]

- A quina parella es refereix el text? Per què havien estat separats vint anys?

El text es refereix a Penèlope i a Ulisses, i havien estat separats durant vint anys, perquè l'heroi i rei d'Ítaca havia participat en la guerra de Troia, i el seu retorn a la pàtria havia estat ple d'obstacles per la rancúnia del déu Posidó.

- Quina és l'obra fonamental de la literatura grega font d'aquesta prosa de S. Espriu? Quin n'és el tema principal?

Es tracta de l'*Odissea* d'Homer on es narra precisament el retorn de l'heroi a Ítaca, les aventures que va haver d'endurar i com aconsegueix recuperar el poder que intentaven d'usurpar-li els pretendents de la seva esposa, ja que consideraven que Ulisses mai no retornaria a casa.

- Quan parla de les comparances entre dones que l'home pot fer, a quines dones es refereix? Qui és la joveneta? parla breument de l'encontre entre aquest home i aquesta joveneta segons és explicada per l'obra literària.

Espriu dedica el terme "joveneta" a Nausica, la princesa feàcia que va contribuir especialment al seu retorn fins a Ítaca. Nausica, segons és explicat a l'*Odissea*, va trobar Ulisses naufrag a la platja, quan hi havia anat per a rentar el seu aixovar, puix que la deessa Atena, en somnis, li havia dit que ja era hora que es preparés per al matrimoni. Nausica va conduir Ulisses fins al palau del rei Alcínous, on l'heroi redescobreix la seva pròpia identitat i, com a conseqüència d'aquesta descoberta, el rei dels feacis posarà a la seva

disposició els mitjans necessaris per poder arribar a Ítaca. Les comparances es refereixen a les altres dones que apareixen a l'*Odissea* i que, en una o altra forma, condicionen també el retard de l'heroi en arribar a la pàtria: la maga Circe, la nimfa Calipso, les Sirenes també, però que ara, ja en la pau del retorn i en l'aixopluc del casal, Ulisses no gosa ni comparar amb la seva fidel i prudent esposa.

CIRCE I ODISSEU PAAU JUNY-2006

5. Exercici de cultura [2 punts]

Llegiu el text següent, on Circe urgeix Odisseu a visitar Tirèsias, i responeu amb un redactat que inclogui les qüestions plantejades (200-300 paraules) :

CIRCE.- Laertíada del llinatge de Zeus! Odisseu, fèrtil en ginys! No romangueu més temps a casa meua, si no voleu. Sinó que, tot d'una, us cal fer un altre viatge i arribar al casal d'Hades i de la venerable Persèfona per consultar l'ànima del tebà Tirèsias, endeví cec però savi encara. Car, tot i mort, Persèfona li atorgà intel·ligència i saber, mentre els altres són ombres que es mouen.

Homer, *Odissea* 10.488-495

- Quin és l'objectiu d'aquesta visita d'Odisseu a l'Hades?
- L'endevinació: on es troba el principal centre oracular de Grècia? Quin personatge d'una tragèdia de Sòfocles va consultar aquest oracle i quina resposta va obtenir?
- Coneixeu alguns altres personatges que podien comunicar el futur?

Circe aconsella Odisseu que vagi a l'Hades per tal que allà l'endeví Tirèsias li digui com ha de seguir el seu viatge de retorn a Ítaca.

Aquest fet s'inscriu en la tradició oracular grega, molt important per la vida dels individus que creien que els déus els parlaven a través dels endevins. Sempre que un grec havia d'emprendre alguna nova activitat o es disposava a introduir algun canvi a la seva vida, podia anar a l'oracle per tal que aquest li digués si l'empresa tenia o no futur.

Hi havia molts centres oraculars a Grècia, però el més important era el d'Apol·lo a Delfos. Si un grec volia consultar l'oracle d'Apol·lo, abans havia de purificar-se amb l'aigua de la font Castàlia. Un cop davant del temple, havia de pagar l'import corresponent al servei i preguntava als sacerdots el que l'interessava. Aquests anaven darrera el temple, al lloc on la Pítia, l'endevina del déu, entrava en trànsit enmig del llorer fumejant, i li escoltaven la resposta, que després ells interpretaven per al consultant. Les respostes solien ser ambigües per tal que, passés el que passés, el resultat es pogués ajustar a la predicció, com en el cas de Xerxes, que en preguntar quin seria el resultat de la guerra que estava a punt de començar contra Grècia, va rebre com a resposta que destruiria un gran exèrcit, sense pensar que podia ser el seu, com va resultar. En el cas d'Èdip, en canvi, l'oracle es va acomplir sense ambigüitat de cap mena i, malgrat els esforços de l'heroi per evitar-lo, va matar el seu pare en una cruïlla.

A més dels oracles, a Grècia hi havia endevins que desxifraven la voluntat dels déus a partir del vol dels ocells, de les vísceres dels animals sacrificats, dels somnis, etc.

EL TEATRE

5. Exercici de cultura [2 punts]

Aquesta és una fotografia del teatre de Dionís a Atenes. A partir d'aquesta imatge, responeu les qüestions plantejades, fent una redacció de 150-200 paraules.

- Quines són les parts característiques d'un teatre grec?
- A quina divinitat estaven dedicades les representacions dramàtiques? Quins són els atributs d'aquesta divinitat?
- Quina mena d'obres es representaven als teatres grecs?

Exposeu breument les característiques dels gèneres literaris vinculats al teatre i esmenteu el nom de dos autors dramàtics i el títol d'una obra de cadascun.

El teatre grec era un espai circular envoltat d'unes grades o ἔδρα que a partir del s. IV aC. van ser de pedra, construïdes aprofitant el pendent dels turons. L'orquestra (ὄρχηστρα) era una pista de sorra de forma circular delimitada per les grades. El cor hi dansava, girant a l'entorn del seu director, el corifeu, que n'era la veu: era la veritable escena. La pàrode (πάροδος) i l'èxode (ἔξοδος) eren les dues rampes per les quals els actors accedien a l'orquestra i en marxaven respectivament. L'escena (σκηνη) era un edifici de fusta que tancava l'orquestra i que servia per als canvis de roba dels actors. De seguida va ser integrat a l'àrea de representació com a decorat fix, amb columnes, estàtues i relleus.

Les representacions dramàtiques estaven dedicades a Dionís, déu del vi i la disbauxa. En l'origen de les representacions tràgiques hi ha, probablement, el sacrifici d'un boc (τράγος) en honor del déu, mot del qual deriva la paraula τραγωδία. També ritual ha de ser l'origen de la comèdia, relacionada amb els κῶμοι o processons en honor del déu. Als teatres, però, les tragèdies i les comèdies es presentaven en contextos diferents. De fet, a Atenes, era a les Grans Dionísies que es celebraven els festivals de tragèdia on els autors presentaven les seves obres a concurs. Eren presentades en trilogies i acabaven amb la representació d'un drama satíric. És en aquests festivals que Èsquil, Sòfocles i Eurípides van presentar al públic les seves obres, tot i que de trilogia sencera només conservem l'Orestíada del primer. Quant a les comèdies, es presentaven a concurs a les Lenees, també en honor de Dionís, però en una altra època de l'any. El màxim exponent de la tragèdia àtica és Aristòfanes, del qual conservem nombrosos títols, com Lisístrata, Els núvols, Les vespes, etc.

ANTÍGONA

PAAU JUNY-2005

5. Llegiu el text següent i responeu amb un redactat que inclogui les qüestions plantejades (200-300 paraules): [2 punts]

ANTÍGONA.- Polinices, sembrador de baralles, la teva vida s'ha extingit en una lluita cruel.

ISMENE.- Prop d'on jugaves de petit amb el teu germà, prop de la font on jugàveu de petits.

ASTIMEDUSA.- Unes altres aigües us banyen, que no pas les de la sagrada font ni les clares del riu fecundador de la nostra terra. Prínceps, els meus fills, la meva vellesa us sobreviu.

ANTÍGONA.- *I per sempre ploraré la sang del nostre pare, la sang de Cadmos, la vessada sang d'Etèocles i la teva, Polinices.*

CREONT.- *Eurídice, estimades filles, som lliures per l'esforç d'Etèocles, ploreu el rei. No lamenteu, en canvi, la mort del maleït enemic de la ciutat, odiós als seus divins protectors. Vet aquí el poder a les meves mans, que es deuen al benestar d'aquest poble. Ara cal preparar els funerals del rei, uns funerals dignes d'ell i de la nostra raça. I mano també que l'altre cos sigui exposat nu als ocells i a la nit.* [SALVADOR ESPRIU, *Antígona*]

- En quin autor grec s'ha inspirat Salvador Espriu? A quin gènere literari pertany l'obra grega?

- Qui és Cadmos i què va fer?

- De la història d'aquesta nissaga, quin moment explica el text?

L'obra de Salvador Espriu està inspirada en l'obra homònima de Sòfocles, autor atenès del s.V aC, del qual en conservem sis tragèdies, a més de l'Antígona.

Aquesta dramatitza un moment de la història de la nissaga que va fundar Cadmos, germà d'Europa. Segons el mite, quan Europa fou raptada per Zeus, el seu pare Agènor va enviar els germans de la princesa fenícia a buscar-la.

Cadmos, arribat a Grècia, va a consultar l'oracle de Delfos, que li ordenà abandonar la cerca de la seva germana i fundar una ciutat. Seguint l'oracle, Cadmos funda la ciutat de Tebes, i establert allà com a rei, ensenya als seus habitants l'alfabet. És, per tant, un heroi civilitzador. Ara bé, casat amb Harmonia crea la nissaga de Tebes, protagonista d'un dels grans cicles mítics tractats per la tragèdia grega.

Descendent de Cadmos, Laios va ser assassinat pel seu fill Èdip, malgrat haver fet tot el possible per evitar el que ja li havia predit l'oracle. Al seu torn, Èdip, creient defugir el destí que li ha estat anunciat, es casa per ignorància de qui és amb la seva mare, de la qual té quatre fills, Etèocles, Polinices, Antígona i Ismene. Quan finalment es descobreix la veritat del matrimoni incestuós, Iocasta se suïcida i Èdip es treu els ulls i marxa de la ciutat, que queda en mans del seu cunyat Creont, després que els seus dos fills mascles s'hagin matat en un combat fratricida per obtenir el poder.

El passatge que hem llegit explica el moment que, havent mort els dos germans davant les portes de Tebes, Creont decideix retre els honors funeraris a Etèocles, mentre que els nega a Polinices, considerat per l'oncle un traïdor. Aquesta decisió serà l'origen de la tragèdia per a l'heroïna, que desobeirà el decretat per Creont per complir amb el deure sagrat d'enterrar un parent, desencadenant el conflicte tràgic entre tots dos personatges.

ÈDIP REI

PAAU JUNY-2007

5. Exercici de cultura [les respostes incorrectes descompten] [2 punts] Llegiu el següent text d'Èdip rei de Sòfocles, i responeu amb un redactat que inclogui les qüestions plantejades (200-300 paraules):

Tirèsies:

Encara que siguis el tirà, almenys hem de ser iguals

*per a replicar igual, que això també jo ho puc fer.
 Que no visc jo com a esclau teu sinó de Febus,
 així que no figuro com a seguidor de Creont.
 Dic, ja que em vas insultar dient-me cec,
 que tu encara que hi vegis bé no veus en quin grau del mal estàs,
 ni on vius, ni en companyia de qui vius.
 Saps potser de qui ets fill? És més, se t'escapa que ets odiós
 als teus, els de sota i els d'aquí dalt sobre terra,
 i cenyint-te d'ambdós costats, per mare i per pare,
 la maledicció de terrible peu t'ha de fer fora un dia d'aquesta terra,
 a tu, que ara hi veus dretament, però després fosc.
 Al teu crit, quin port no et respondrà la veu
 aviat, quin Citeró, quan descobreixis
 les noces amb què vas arribar a aquestes cases
 com a port mal abrigat havent tingut bona travessia?
 No t'adones de multitud d'altres mals
 que t'igualaran a tu amb els teus fills.*

(traducció de Felip Osanz) [adaptat]

- Qui és el personatge que parla? A qui parla? Per què li diu "tirà" i de quina terra ho és? Qui és Febus? Qui és Creont?
- En aquests versos es fa referència a una maledicció. En què consisteix? S'acomplirà?
- És responsable l'heroi de la tragèdia del seu destí? Expliqueu-ho.

El personatge que parla, Tirèsies, és un endeví al qual fa cridar Èdip per descobrir el culpable de la mort de Laios. Les paraules que hem llegit les dirigeix al propi Èdip, al qual anomena tirà perquè és qui regna a Tebes després de la mort de Laios, i després que hagi alliberat la ciutat de l'Esfinx.

Tirèsies li diu que és esclau de Febus perquè és endeví, i per tant, sacerdot d'Apol·lo, l'altre nom amb que és anomenat el déu de l'endevinació. Això ho afirma en contra de l'acusació que sigui seguidor de Creont, el cunyat d'Èdip, i presumpte usurpador del poder segons la malfiança d'Èdip.

La maledicció a què fa referència Tirèsies és aquella segons la qual Èdip havia de matar el seu pare i casar-se amb la seva mare, oracle que havia rebut Laios quan va néixer el seu fill, i que efectivament s'ha acomplert.

Com a conseqüència, també s'acomplirà la maledicció feta per Èdip al culpable de la mort de Laios, el qual haurà de morir o ser exiliat. Efectivament és el destí que espera a l'heroi quan s'aclareixi tota la veritat.

La tragèdia de Sòfocles deixa ben palès que l'heroi tràgic és víctima del destí, i que poc té a fer per canviar-lo. Malgrat els esforços propis i els d'altres personatges per evitar-ho, els oracles es realitzen, de manera que difícilment es pot responsabilitzar Èdip de la seva dissort.

MEDEA:

PAU. SEPT.2007. Llegiu el text següent, on és descrita una estàtua de Medea, i responeu amb un redactat que inclogui les qüestions plantejades (200-300 paraules) :

Vaig veure també la famosa Medea al país dels macedonis. Era de marbre i l'art havia sabut modelar-hi els seus diferents estats anímics. Hom hi veia el destí d'aquella dona; la passió que s'expressava amb la tensió violenta del dolor, tot empenyent-la a l'acció, li inspirava impulsos assassins, i el mateix dolor feia evident la compassió pels infants, com si els seus naturals instints de mare es traslladessin fluidament al marbre. Tots aquests sentiments imitava la imatge, i a més, la forma del seu cos; hom podia apreciar com el marbre indicava, ara, uns ulls colèrics, i ara una mirada trista i tendra; és com si l'artista hagués anat donant forma a l'ànima de Medea imitant la tragèdia d'Eurípides.

Cal·lístrat, Descripcions 13.

- Qui era Medea? Què els va passar als seus fills? Per què?
- A quin gènere literari pertany la Medea d'Eurípides esmentada en el text? ¿Quines són les característiques generals d'aquest gènere?
- Esmenteu el títol d'altres obres d'Eurípides.

Medea és un personatge mític pertanyent al cicle dels argonautes, i també al de Teseu. Enamorada de Jàson quan aquest va anar a buscar el toisó d'or, el va ajudar a aconseguir-lo i va fugir amb ell després de matar el seu propi germà que els perseguia. Al final del seu viatge amb la nau Argo, s'instal·len a Corint, on tenen dos fills. Però Jàson, al cap d'un temps, decideix casar-se amb la filla de Creont, el rei de Corint, i repudiar Medea. Aquesta es venja de la traïció de Jàson matant els seus propis fills. Segons algunes tradicions, després del matricidi, fuig a Atenes, on compartirà el tron amb Egeu, pare de Teseu.

Una de les obres literàries que tracten el mite de Medea és la tragedia homònima d'Eurípides. Les tragèdies són obres dramàtiques que es representaven a Atenes, el s.V, en el context dels festivals dramàtics celebrats durant les festes en honor de Dionís. Es tracta d'obres en vers, que combinaven la paraula, la música, el cant i la dansa, executada aquesta per un cor. A part d'aquest, a sobre l'escena hi podia haver com màxim tres personatges, que és el nombre d'actors, homes, que es repartien els diversos papers. Aquests eren representats amb màscares i coturns. Inicialment les tragèdies es representaven en trilogies, però en època d'Eurípides, ja es representaven obres independents.

Altres tragèdies d'aquest autor són *Alceste*, *Els fills d'Hèrcules*, *Hipòlit*, *Andròmaca*, *Helena*, *Les Fenícies*, *Orestes*, *Ifigènia a Àulida*, *Les Bacants*, *Resos*, *Hècuba*, *La follia d'Hèrcules*, *Les Suplicants*, *Ió*, *Les Troianes*, *Ifigènia a Tàurida*, *Electra*.

MITOLOGIA

PAAU JUNY-2005

5. Llegiu el text següent, on dialoguen Apol·lo i Hefest, i responeu amb un redactat que inclogui les qüestions plantejades (200-300 paraules): [2 punts]

HEFEST.- Segons tu, doncs, es tracta d'un nen extraordinàriament viu.

APOL·LO.- No només això: a hores d'ara és també músic.

HEFEST.- En què et bases per dir això?

APOL·LO.- Amb una tortuga morta que trobà s'ha fet un instrument musical; hi ha ajustat uns braços, els ha junyit, hi ha fixat unes clavilles, ha col·locat a la part de baix un pontet i l'ha tensat amb set cordes; amb això, Hefest, entona una melodia tan delicada i tan harmoniosa, que fins i tot jo, amb tants anys d'experiència com a citarista, li tinc enveja. Maia diu que no para mai al cel, ni tan sols de nit, sinó que empès per la curiositat, baixa fins a l'Hades, sens dubte per mirar de robar alguna cosa allí també. Té ales als peus i s'ha fet una vareta de poders màgics, amb la qual guia les ànimes i condueix els morts.

LLUCIÀ, Diàlegs dels déus, 11 (7)

- De quina divinitat parlen Apol·lo i Hefest? De qui és fill?
- Quins són els atributs d'aquest déu? Quin és el nom de la «vareta de poders màgics» i com apareix representada?
- Quins són els treballs que li estan encomanats a aquest déu? Expliqueu alguna història relacionada amb ell.
- Esmenteu altres personatges mítics relacionats amb la música.

En aquest diàleg de Llucià, Apol·lo i Hefest parlen d'Hermes, fill de Zeus i Maia. Tal com diu Hefest, Hermes té ales als peus, i també al casc, quan se'l representa així abillat. La vareta de poders màgics és el caduceu, el bastó dels viatgers. Quan encara era un nadó, va robar-li dotze vaques a Apol·lo, les quals es va emportar calçades amb esclops per tal que no li poguessin seguir el rastre. En ser descobert per Apol·lo, va aconseguir quedar-se amb les vaques a canvi de la lira que havia construït amb la closca de la tortuga. Per aquesta naturalesa astuta i una mica tramposa, se'l considera protector dels lladres. És també el protector dels viatgers, tant els terrestres com els difunts que viatgen al més enllà, l'ànima dels quals ell acompanya a l'Hades. A més, fa de missatger dels déus, com quan comunica a Calipso l'ordre de Zeus que deixi lliure Ulisses perquè continuï el seu viatge cap a Ítaca.

Zeus sempre li encomana encàrrecs com, per exemple, el de desfer-se del monstre Argos que Hera havia posat com a vigilant d'Io per tal que Zeus no s'hi pogués apropar.

A part de la lira, Hermes es va inventar la siringa, que Apol·lo també va voler a canvi del caduceu. Com hem vist, Hermes està relacionat amb la música abans que Apol·lo, que esdevé el déu d'aquesta art com a conseqüència dels seus intercanvis amb el fill de Maia. Les Muses, inspiradores de les arts en general i de la música en particular, estan sota la guia del déu de Delfos.

Altres personatges relacionats amb la música són Orfeu, rei de Tràcia que aplacava les feres amb el seu cant, i Màrsies, qui havent recollit la flauta fabricada per Atena, va desafiar Apol·lo a competir per la melodia més bella. Va vèncer el déu, que podia cantar i tocar alhora, a diferència de Màrsies que només podia fer una sola melodia, i com a càstig per la seva gosadia, va ser penjat a un arbre pels peus i escorxat pel déu.

HISTÒRIA DE GRÈCIA

PAAU JUNY-2006

5. Exercici de cultura [2 punts] Llegiu el text següent i responeu amb un redactat que inclogui les qüestions plantejades (200-300 paraules) :

De fet, el primer any de guerra va acabar en no res, mentre Potidea seguia resistint. Pèricles va celebrar les exèquies solemnes per als caiguts en combat i va pronunciar el famós discurs (l'"Elogi fúnebre") que Tucídides reproduceix en una de les planes més intenses i emocionants de tota la seva obra. Atenes és escola de l'Hèl·lade i de tot el món, és un baluard de democràcia i de llibertat; les institucions que té permeten el desenvolupament de la personalitat de l'ésser humà i de la seva dignitat, deixant de banda l'origen social y la posició econòmica. En aquest discurs es troba també la justificació de la guerra, que és un enfrontament entre dos sistemes i dues ideologies.

V. M. Manfredi, Akropolis, la grande epopea di Atene

A quina guerra es refereix el text? Quan va tenir lloc? Quins foren els bàndols en conflicte?

Com va acabar?

A què es refereix el text a la frase .Atenes és escola de l.Hèl·lade i de tot el món.?

El text parla d.aquesta guerra com de .un enfrontament entre dos sistemes i dues ideologies..

Quins són? Descriuiu-los tot indicant cadascun dels seus òrgans de govern.

El text de Manfredi parla de la guerra del Peloponès que va tenir lloc entre el 431 aC i el 401 aC. Atenes i Esparta en foren les protagonistes, ja que la resta de ciutats gregues que hi van participar ho van fer amb aliança amb l.una o l.altra. De fet cadascuna representava, tal com diu el text, una manera de veure el món. La d.Atenes apareix descrita en l.esmentat .elogi fúnebre., on la ciutat governada per Pèricles vol ser el model de democràcia i d.harmonia entre l.interès públic i el privat.

A això fa referència la frase .Atenes és escola de l.Hèl·lade i de tot el món., ja que el sistema democràtic és una invenció genuïnament atenesa. Darrera aquestes paraules, però, també cal veure-hi l'esperit imperialista de la política de Pèricles. Fruit d.això en són les institucions ateneses, la més important de les quals és l.ἐκκλησία o assemblea popular, que tenia el poder legislatiu i decisor en matèria de política exterior; la βουλή o consell dels 500 era un òrgan complementari de l.assemblea; l'Areòpag, per últim, una institució que va anar perdent poder polític al llarg de la història de la ciutat, per acabar exercint una funció judicial en els crims de sang durant l.època democràtica. El teatre, els edificis civils i religiosos, les seves escoles, l.art, el conreu de l.eloqüència configuren un panorama pròpiament atenes, que s.oposa directament al d.Esparta, una ciutat aristocràtica i guerrera, basada en l.austeritat dels costums i unes institucions oligàrquiques: la γεροουσία o consell d.ancians, que tenia tot el poder legislatiu, fins i tot amb el dret de veto sobre l.assemblea; aquesta, anomenada ἀπελλά, era la reunió entre iguals, que tenia com a funció escollir els èfors per aclamació i poca cosa més; els èfors en canvi, eren cinc

magistrats amb tot el poder executiu i competències gairebé exclusives en política exterior. També hi havia dos reis amb funcions religioses, però sense poder polític real en el moment de la guerra del Peloponès.

La guerra va acabar amb la derrota d'Atenes i la fi del seu imperi, tot i que tampoc no va significar la victòria real d'Esparta, que aviat va ser víctima del seu propi estancament.

EMPÚRIES

EXERCICIS TIPUS TEST, VERTADER / FALS, ...

PAAU JUNY-2002

5. Indiqueu la resposta correcta en el quadernet de respostes, seguint l'ordre d'aparició de les preguntes. [2 punts]

- a) De les deesses següents, quina no pertany al panteó olímpic?
- a.1. Atena.
  - a.2. Àrtemis.
  - a.3. Hera.
  - a.4. Cíbele.
- b) En aigües de quina illa va tenir lloc l'any 480 aC la famosa batalla naval en la qual els grecs van derrotar els perses?
- b.1. En aigües de Creta.
  - b.2. En aigües de Rodes.
  - b.3. En aigües de Salamina.
  - b.4. En aigües de Lesbos.
- c) El grec és una llengua indoeuropea de la qual coneixem diversos dialectes. Quina de les parles següents no pertany a la família del grec?
- c.1. El dòric.
  - c.2. El micènic.
  - c.3. El xipriota.
  - c.4. El fenici.
- d) A les tragèdies gregues, el cor:
- d.1. cantava i ballava les parts escrites en versos lírics.
  - d.2. recitava i ballava amb els actors.
  - d.3. recitava, però no ballava amb els actors.
  - d.4. romania mut durant la representació.
- e) Què va fer el déu Cronos per defugir un oracle?
- e.1. Va crear els homes.
  - e.2. Va ser benèvol amb tots els seus germans.
  - e.3. Va deixar el poder al seu fill gran.
  - e.4. Es va menjar els seus fills.

a.4 – b.3 – c.4 - d.1 – e.4

PAAU SEPT.-2002

5. Indiqueu la resposta correcta en el quadernet de respostes, seguint l'ordre d'aparició de les preguntes. [2 punts]

- a) La derrota dels atenesos a Egospòtamos va tenir com a conseqüència:
  - a.1. l'acabament de la segona guerra mèdica.
  - a.2. l'acabament de la guerra del Peloponès.
  - a.3. la conquesta d'Atenes pels troians.
  - a.4. la conquesta de Grècia pels romans.
- b) A Dodona hi ha un santuari dedicat al déu:
  - b.1. de la forja.
  - b.2. del tro i el llamp.
  - b.3. de la cornucòpia.
  - b.4. del barret i les sandàlies amb ales.
- c) A quin d'aquests herois llegendaris s'atribueix la unificació de totes les comunitats de l'Àtica i, per tant, la fundació d'Atenes?
  - c.1. A Prometeu.
  - c.2. A Teseu.
  - c.3. A Èdip.
  - c.4. A Odisseu.
- d) Quin d'aquests historiadors no és grec?
  - d.1. Tucídides.
  - d.2. Heròdot.
  - d.3. Tàcit.
  - d.4. Xenofont.
- e) Qui va dur a terme la colonització grega de la península Ibèrica?
  - e.1. Els romans al s. II aC perquè volien conquerir noves terres.
  - e.2. Els atenesos al s. V aC perquè volien conquerir noves terres.
  - e.3. Els foceus al s. VII aC perquè necessitaven noves terres on viure i volien obrir mercats per als seus productes.
  - e.4. Els corintis al s. VIII aC perquè volien obrir nous mercats per als seus productes.

a.2 – b.2 – c.2 – d.3 – e.3

PAAU JUNY-2005

5. Indiqueu la resposta correcta en el quadernet de respostes, seguint l'ordre d'aparició de les preguntes. [2 punts]

- a) Èdip
  - a.1 no podia ser rei, perquè estava maleït
  - a.2 va ser rei de Corint, però poc temps
  - a.3 no va voler ser rei perquè, just abans de coronar-se, es va descobrir el que havia passat
  - a.4 va regnar a Tebes, durant molts anys
- b) Què **no** era Soló?
  - b.1 Legislador
  - b.2 Poeta
  - b.3 Historiador

- b.4 Atenès
- c) En quants cants es divideix la *Ilíada*?
  - c.1 En vint-i-quatre, tot i que aquesta és una divisió més recent
  - c.2 En dotze
  - c.3 En vint-i-dos, tot i que aquesta és una divisió més recent
  - c.4 En un nombre indeterminat
- d) El déu grec de la guerra, Ares, era fill de:
  - d.1 Zeus, sense intervenció de cap dona, deessa o mortal
  - d.2 Hera, sense intervenció de cap home, déu o mortal
  - d.3 Zeus i Demèter
  - d.4 Zeus i Hera
- e) Odisseu i Nausica es coneixen al país:
  - e.1 Dels focuus
  - e.2 Dels fenicis
  - e.3 Dels feacis
  - e.4 Dels mirmidons

a.4 – b.3 – c.1 – d.4 – e.3

5. Indiqueu la resposta correcta en el quadernet de respostes, seguint l'ordre d'aparició de les preguntes. [2 punts]

- a) Si a l'*Odissea* algú diu que es diu Ningú, qui parla?
  - a.1 Un heroi desconegut
  - a.2 Polifem
  - a.3 Odisseu
  - a.4 Ningú
- b) Quin d'aquests personatges **no** era fill d'Èdip?
  - b.1 Antígona
  - b.2 Ismena
  - b.3 Electra
  - b.4 Etèocles
- c) Quin d'aquests títols correspon a una comèdia d'Aristòfanes?
  - c.1 *Les guineus*
  - c.2 *Les vespes*
  - c.3 *Les formigues*
  - c.4 *Les dones a l'àgora*
- d) La Magna Grècia és:
  - d.1 L'expressió amb la qual es designa la grandesa de Grècia
  - d.2 El sud d'Itàlia i Sicília
  - d.3 Grècia afegint-hi Xipre i l'actual estat de Macedònia
  - d.4 Una expressió poètica que ja no s'usa
- e) La colònia grega d'Empúries va ser fundada al segle VI aC per grecs procedents de:
  - e.1 Atenes
  - e.2 Corint
  - e.3 Focea
  - e.4 Rodes

a.3 – b.3 – c.2 – d.2 – e.3

PAAU JUNY 2006

5. Exercici de cultura [les respostes incorrectes descompten] [2 punts]. Marqueu la resposta correcta

1 En quin període va tenir lloc la major part de colonitzacions dutes a terme pels grecs?

- a) Època hel·lenística
- b) Època clàssica
- c) **Època arcaica**
- d) Època romana

2 Clístenes va ser

- a) un dramaturg
- b) un delinqüent
- c) **un reformador polític**
- d) un atleta vencedor a Olímpia el 468 aC

3 El consell d'ancians a la constitució espartana rebia el nom de

- a) Βουλή
- b) Ἀελλά
- c) Ἐκκλησία
- d) **Γερουσία**

4 Quin dels següents personatges femenins **NO** apareix a la Ilíada?

- a) **Penèlope, esposa d.Odisseu**
- b) Andròmaca, esposa d.Hèctor
- c) Cassandra, germana d.Hèctor
- d) Tetis, mare d.Aquil·les

5 Quin dels següents herois és considerat el fundador de la polis atenesa?

- a) Peleu
- b) **Teseu**
- c) Perseu
- d) Egeu

1.c - 2.c - 3.d - 4.a - 5.b

5. Exercici de cultura [les respostes incorrectes descompten] [2 punts]

Marqueu la resposta correcta

1 Eris és la deessa de

- a) la justícia
- b) la discòrdia
- c) la raó
- d) la memòria

2 Són d'Eurípides les tres tragèdies següents (les tres han de ser correctes)

- a) Medea, Alceste, Les Troianes
- b) Medea, Antígona, Electra
- c) Electra, Hipòlit, Prometeu Encadenat
- d) Alceste, Hipòlit, Èdip Rei

3 Durant les guerres mèdiques els grecs van vèncer els perses a la batalla de

- a) Marató
- b) les Termòpiles
- c) Queronea
- d) Gaugamela

4 L.any 477 aC es creà la lliga de Delos amb la finalitat de protegir la llibertat de les ciutats gregues de l'ofensiva dels perses. En aquesta illa hi havia un temple famós dedicat al naixement de

- a) Zeus
- b) Hera
- c) Posidó
- d) Apol·lo

5 Després de la desfeta de Troia, els aqueus entren el retorn a casa. Agamèmnon, però, en arribar a Micenes és assassinat pel nou marit de la seva esposa Clitemnestra. Com s'assabenta d'aquest fet Odisseu?

- a) Quan Odisseu arriba finalment a Ítaca, la seva esposa Penèlope li explica la desgràcia d'Agamèmnon
- b) Quan Odisseu visita l'Hades, l'ànima del mateix Agamèmnon li fa el relat de la seva dissort
- c) Circe adverteix Odisseu que si no l'obeeix tindrà una fi semblant a la d'Agamèmnon
- d) Alcínoos, rei dels feacis, explica a Odisseu com va ser el retorn a casa dels herois que havien lluitat a Troia

1.b -2.a – 3.a – 4.d – 5.b

PAAU JUNY 2007

5. Exercici de cultura [les respostes incorrectes descompten] [2 punts]. Marqueu a la casella corresponent si les següents afirmacions són vertaderes o falses.

Odisseu va arribar a Ítaca, procedent del regne dels feacis, acompanyat pels guardes del rei Alcínoos, i va ser rebut amb tots els honors.

F

Grècia, al segle V aC, era un regne format per diversos territoris, molts d'ells insulars, i la seva capital era Atenes, on hi vivia el rei.

F

Èdip, rei de Tebes, va engendrar quatre fills -dos nois i dues noies- amb la que era la seva mare Jocasta: aquest incest marca l'esdevenidor tràgic de la nissaga.

V

A la Iliada d'Homer, Agamèmnon mor a Troia, assassinat per Briseida.

F

Les tragèdies gregues són unes composicions literàries en vers que es representaven als teatres, en el marc de festivals religiosos en honor del déu Dionís

V

JUNY-2007

5. Exercici de cultura [les respostes incorrectes descompten] [2 punts]

Marqueu la resposta correcta

1• Quin dels següents títols correspon a una de les comèdies gregues que ens han pervingut?

- a) Lisístrata
- b) Andròmaca
- c) Hèlena
- d) Hècuba

2• Quan parlem d'oratoría ens referim a

- a) una forma que els grecs tenien de fer pregàries als déus
- b) discursos, normalment polítics o judicials
- c) les parts parlades de la tragèdia però no de la comèdia
- d) els relats de les aventures d'Odisseu

3• El gènere literari al qual pertanyen la Ilíada i l'Odissea s'anomena

- a) novel·la
- b) poesia dramàtica
- c) poesia èpica
- d) poesia lírica

4• Els Núvols és una obra dramàtica escrita per

- a) Herodot
- b) Aristòfanes
- c) Sòfocles
- d) Eurípides

5• La parella Hècuba – Hèlena està formada per

- a) dues germanes
- b) mare i filla
- c) àvia i néta
- d) cap de les respostes anteriors

1.a – 2.b – 3.c – 4.b – 5.d

JUNY.-2007

5. Exercici de cultura [les respostes incorrectes descompten] [2 punts]. Marqueu la resposta correcta

1• A la guerra del Peloponès es van enfrontar totes les ciutats gregues agrupades en dos bàndols. Quins?

- a) Grecs i perses
- b) Tebans i corintis
- c) Grecs i romans
- d) Atenesos i espartans

2• A l'oracle de Delfos els consultants obtenien una resposta del déu

- a) Zeus, a través del moviment de les fulles d'una alzina sagrada
- b) Posidó, a través del soroll que feia l'aigua del mar en topar contra les roques
- c) Apol·lo, a través de les frases enigmàtiques que pronunciava la Pítia en trànsit
- d) Hades, a través d'un somni profètic

3• A l'obra Els Núvols d'Aristòfanes

- a) un pare envia el seu fill a l'escola de Sòcrates per tal que aprengui a defugir els acreedors
- b) una jove enterra el seu germà mort en combat, malgrat la prohibició expressa del rei
- c) un rei s'assabenta que, ignorant-ho, ha matat el seu pare i s'ha casat amb la seva mare
- d) les dones de tota Grècia fan una vaga de sexe per obligar als homes a acabar la guerra

- 4• La ciutat grega d'Emporion és una fundació dels
- romans
  - foceus massaliotes
  - cartaginesos
  - espartans
- 5• Quina de les següents afirmacions sobre el déu Ares és correcta?
- Fill de Zeus i Hera, i déu de la guerra sanguinària
  - Fill de Zeus i Leto, i déu de les arts i de l'endevinació
  - Fill de Zeus i Metis, i déu de la saviesa
  - Fill de Zeus i Demèter, i déu de la guerra sanguinària

1.d – 2.c – 3.a – 4.b – 5a

SEPT. 2007. 5. Exercici de cultura [les respostes incorrectes descompten] [2 punts]

Marqueu la resposta correcta

- 1• Hesíode és l'autor de l'obra titulada
- Prometeu encadenat
  - Odissea
  - Teogonia
  - República
- 2• Quina d'aquestes afirmacions és certa?
- La Iliada està composada en hexàmetres però l'Odissea no
  - Totes les tragèdies gregues fan servir l'hexàmetre en els cors
  - L'hexàmetre és el vers de l'epopeia
  - Totes les tragèdies gregues fan servir l'hexàmetre, excepte en els cors
- 3• Quina d'aquestes afirmacions és falsa
- Marató és una ciutat de l'Àtica que està a menys de 50 Km. d'Atenes
  - A Marató va tenir lloc una famosa batalla entre grecs i perses
  - A Marató es troba el famós oracle d'Apol·lo
  - Un missatger va anar corrent de Marató a Atenes per anunciar la victòria sobre els perses i en arribar va caure mort
- 4• A quina deessa es refereix Homer quan parla de la deessa d'ulls d'òliba?
- Afrodita
  - Hera
  - Àrtemis
  - Atena
- 5• Després de la desfeta de Troia, els aqueus emprenen el retorn a casa. Quin heroi triga més de 10 anys a arribar-hi? Per què?
- Agamèmnon, per culpa de la seva esposa Clitemnestra
  - Odisseu, perquè el déu Posidó no li és favorable
  - Menelau, perquè la seva esposa Helena volia quedar-se a Troia
  - Aquil·les, perquè així li havia anunciat la seva mare Tetis

1.c – 2.c – 3.c – 4.d – 5.b

PAAU JUNY-2008

5. Exercici de cultura [les respostes incorrectes descompten] [2 punts]. Marqueu la resposta correcta

- 1• Quin d'aquests poetes dramàtics fou l'autor de *Els perses*?
- Èsquil

- b) Aristòfanes
  - c) Sòfocles
  - d) Eurípides
- 2• Quin dels següents homes era l'espòs legítim d'Helena?
- a) Leònides
  - b) Agamèmnon
  - c) Licurg
  - d) Menelau
- 3• Quina relació establiríeu entre Homer i Hesíode?
- a) Eren mestre i deixeble
  - b) Ambdós eren autors de poesia èpica
  - c) Ambdós eren autors de poesia dramàtica
  - d) No establiria cap relació de les anteriors
- 4• En *Els núvols* d'Aristòfanes apareix un dels següents personatges. Quin?
- a) Sòcrates
  - b) Plató
  - c) Èsquil
  - d) Eurípides
- 5• Quina relació familiar tenien Cassandra i Andròmaca?
- a) Eren germanes: totes dues filles de Príam i Hècuba
  - b) Eren cunyades: Andròmaca era l'esposa del germà de Cassandra, Hèctor
  - c) Cassandra era la mare d'Andròmaca

1.a – 2.d – 3.b – 4.a – 5.b

5. Exercici de cultura [les respostes incorrectes descompten] [2 punts]. Marqueu a la casella corresponent si les següents afirmacions són vertaderes o falses (si marqueu "vertader" cal que siguin certs TOTS els aspectes esmentats a cadascuna).

vertader fals

- *A Atenes, sota el règim polític de la democràcia, només eren ciutadans els homes nascuts a Atenes, de pare i mare atenesos.* V
- *A Delfos, a la regió de Beòcia, hi havia un santuari i un oracle, el més famós de tota l'Hèl·lade, consagrat a Zeus.* F
- *Medea, esposa de Jasó i mare d'Etèocles, Polinices, Antígona i Ismene, és famosa per haver matat els seus fills.* F
- *En història de Grècia, anomenem època clàssica el període en el qual va viure Homer i va redactar els seus poemes èpics la *Iliada* i l'*Odissea*.* F
- *Els grecs de l'antiguitat eren uns grans navegants: és per això, i per la necessitat d'obrir nous mercats, que van establir colònies a molts llocs de la costa mediterrània.* V

5. Exercici de cultura [les respostes incorrectes descompten] [2 punts]

Marqueu la resposta correcta

- 1• El 1873 el cèlebre arqueòleg Schliemann va descobrir a Hiserlik (Turquia) les restes arqueològiques d'una famosa ciutat. Quina?
- a) Cnossos
  - b) Eleusis
  - c) Troia
  - d) Olímpia
- 2• Només un dels personatges següents no va ser seduït per Zeus. Quin?
- a) Dafne, la nimfa dels boscos

- b) Leto, filla de titans
  - c) Ganimedes, príncep troià
  - d) Europa, dona fenícia
- 3• L'obra *Lisístrata* d'Aristòfanes està ambientada a
- a) l'Esparta de les guerres mèdiques
  - b) la guerra de Troia
  - c) Milet, al principi de la guerra contra els perses
  - d) l'Atenes de la guerra del Peoloponès
- 4• La ciutat grega d'Empòrion és una fundació dels foceus massaliotes. On es troba?
- a) A l'actual Tarragona
  - b) A l'Empordà, prop de L'Escala
  - c) A Andalusia, prop de Cadis
  - d) Al sud de França
- 5• Agamèmnon i Clitemnestra van tenir un fill que, instigat per la germana, va venjar la mort del pare. Com es deia?
- a) Memelau
  - b) Paris
  - c) Èdip
  - d) Orestes

1.c – 2.a – 3.d – 4.b – 5.d

PAAU SEPT.-2008

5. Exercici de cultura [les respostes incorrectes descompten] [2 punts]

Marqueu la resposta correcta

- 1• Posidó i els seus germans i germanes van néixer de
- a. Zeus i Hera "
  - b. Cronos i Rea "
  - c. Gea i Urà "
  - d. Cadme i Harmonia "
- 2• A la batalla de les Termòpiles es van enfrontar
- a. grecs i perses "
  - b. romans i cartaginesos "
  - c. dàrdans i aqueus "
  - d. espartans i atenesos "
- 3• Segons unes versions del mite, Agamèmnon va morir a mans d'una dona. Quina?
- a. Electra "
  - b. Clitemnestra
  - c. Ifigènia
  - d. Cassandra
- 4• Una característica de la constitució espartana és que tenia
- a. dos còsols
  - b. dos reis
  - c. dos arconts
  - d. dos èfors
- 5• L'autor de *l'Assemblea de les dones* és
- a. Eurípides, poeta tràgic atenès
  - b. Aristòfanes, poeta còmic atenès

- c. Aristòtil, filòsof deixeble de Plató
- d. Sòfocles, poeta tràgic del s. V

1.b – 2.a – 3.b – 4.b – 5.b

PAAU JUNY-2009

5. Exercici de cultura [2 punts]. Marqueu a la casella corresponent si les següents afirmacions són vertaderes o falses (si marqueu "vertader" cal que siguin certs TOTS els aspectes esmentats a cadascuna).

vertader fals

- *Aquil·les, que havia lluitat valerosament des del principi de l'expedició, va depositar les armes, atès d'una gran tristesa després de la mort de Patrocle.* **F**
- *El déu Zeus, segons ens explica el mite, per tal de tenir relacions amoroses amb dones mortals, prenia l'aspecte de diferents animals.* **V**
- *Atenes, al segle V aC, era una monarquia governada per Pèricles fins que va morir, víctima de l'epidèmia de pesta que va arrasar la ciutat durant la guerra del Peloponès.* **F**
- *El retorn d'Odisseu a Ítaca es veu perjudicat pel déu Posidó, ofès amb l'heroi per haver anorreat el ciclop Polifem.* **V**
- *Antígona era filla d'Èdip i Jocasta, germana d'Ismene, d'Etèocles i de Polinices, i pertanyia a la nissaga de Tebes.* **V**

5. Exercici de cultura [les respostes incorrectes descompten] [2 punts] Marqueu la resposta correcta

1• Les guerres mèdiques van enfrontar els grecs amb els perses a principis del segle V aC. Els grecs hi van obtenir grans victòries però també algunes desfetes. En quin dels indrets següents NO va tenir lloc cap batalla en el context d'aquelles guerres?

- a) Mícale
- b) Marató
- c) Egospòtamos ♦
- d) Salamina

2• Delos és el nom d'una illa del mar Egeu en la qual hi havia un santuari dedicat a una divinitat que, segons el mite, hi va néixer. Quina divinitat?

- a) Afrodita
- b) Hera
- c) Apol·lo
- d) Zeus

3• Las princeses argives Ifigenia i Electra eren:

- a) germanes
- b) mare i filla
- c) germanastres
- d) cunyades

4• Eurípides va ser un gran poeta tràgic atenès. Marqueu l'opció en la qual TOTES les tragèdies siguin d'Eurípides:

- a) *Antígona, Hècuba, Electra*
- b) *Electra, Hècuba, Les Suplicants*
- c) *Les Suplicants, Les Troianes, Els Perses*
- d) *Andròmaca, Èdip Rei, Les Fenícies*

5• Alexandre el Gran era d'origen

- a) cretenc
- b) tebà

- c) egipci
- d) macedoni

1.c – 2.c – 3.a – 4.b – 5.d

5. Exercici de cultura [2 punts] Marqueu a la casella corresponent si les següents afirmacions són vertaderes o falses (si marqueu "vertader" cal que siguin certs TOTS els aspectes esmentats a cadascuna). **vertader fals**

- *La guerra del Peloponès va acabar, després de 27 anys de lluita, amb la desfeta dels espartans i els seus aliats.* **F**
- *Telèmac, fill d'Odisseu, en fer-se gran i veure que el seu pare no tornava de Troia, va sortir a buscar-lo. Després, quan pare i fill es retroben a Ítaca, Telèmac ajuda el seu pare a desfer-se dels pretendents.* **V**
- *Antígona, filla del rei de Tebes Agamèmnon, fou condemnada pel seu oncle Creont per haver honrat el seu germà Eteocles amb la sepultura.* **F**
- *La ciutat grega d'Empòrion, situada a la costa catalana, és l'actual Empúries, i és una fundació dels foceus massaliotes.*
- *Deu el seu nom al mot grec que significa "mercat".* **V**
- *Els poemes homèrics i les tragèdies sovint tenen en comú els mateixos personatges del mite; això és perquè pertanyen al mateix gènere literari.* **F**

PAAU SEPT.-2009

5. Exercici de cultura [2 punts] Marqueu a la casella corresponent si les següents afirmacions són vertaderes o falses (si marqueu "vertader" cal que siguin certs TOTS els aspectes esmentats a cadascuna). **vertader fals**

- *Zeus i Hera només van tenir un fill, Hefest, déu de la forja, molt lleig i coix; tanmateix es va casar amb Afrodita.* **V**
- *Els noms d'Empordà i Empúries estan lligats a l'arribada dels grecs a la Península Ibèrica, al s. VI aC, en les seves colonitzacions mercantils.* **F**
- *Calipso, Circe, Nausica, Euriclea i Penèlope són personatges femenins de l'Odissea, amb les quals Odisseu es va relacionar d'una manera o altra.* **V**
- *Hèctor, heroi troià molt valeros i sanguinari, està a punt d'abandonar la batalla quan la seva esposa Andròmaca li ho demana, amb llàgrimes als ulls, pregant-li pel seu fill.* **F**
- *Pèricles, el cabdill dels atenesos durant tota la guerra del Peloponès, va morir molt vell, exiliat a Salamina.* **F**